

وظایف جنبش زنان کارگر در جمهوری شوروی

این سخنرانی در چهارمین کنفرانس زنان کارگر غیرحزبی شهر مسکو، ۲۳ سپتامبر ۱۹۱۹ ایراد شده است.

رفقا، موجب مسرت من است که به کنفرانس زنان کارگر خوش آمد بگویم. به خود اجازه می‌دهم که از موضوعات و مسائلی چشم‌پوشم که البته، در این لحظه مورد علاقه شدید هر زن کارگر و هر فرد آگاه سیاسی از توده کارگر می‌باشند؛ اینها از مبرم‌ترین مسائل اند - مسئله نان و وضع جنگ. من از گزارشات جلسات شما به وسیله روزنامه اطلاع پیدا کردم که این مسائل توسط رفیق تروتسکی - تا جایی که به مسئله جنگ ربط دارد - و توسط رفقا یاکوولوا و سویدرسکی - تا آنجا که به مسئله نان ربط پیدا می‌کند - بسیار مشروح شکافته شده‌اند؛ بنابراین، خواهش می‌کنم به من اجازه دهید از چنین مسائلی چشم‌پوشم.

میل دارم چند کلمه‌ای درباره وظایف عمومی که جنبش زنان کارگر در جمهوری شوروی با آنها روبروست سخن گویم، آنهایی که بطور عام به گذار به سوسیالیسم ربط پیدا می‌کنند، و آنهایی که در زمان حاضر فوریت خاصی دارند. رفقا، مسئله موقعیت زنان از همان ابتدا توسط قدرت شوروی عنوان شده بود. به نظر من چنین می‌آید که هر دولت کارگری در سیر گذار به سوسیالیسم با وظیفه دوگانه‌ای روبروست. بخش اول این وظیفه نسبتاً ساده و آسان است. این به قوانین کهنه که زنان را در موقعیت نابرابری در مقایسه با مردان نگاه می‌داشت، مربوط است. شرکت‌کنندگان در جنبشهای رهائی بخش در اروپای غربی از مدتهای مدید، نه از دهه‌ها بلکه از قرن‌ها پیش، این مطالبه را پیش کشیدند که این قوانین منسوخ لغو شده و زنان با مردان قانوناً برابر شوند، ولی هیچ یک از دولتهای دمکراتیک اروپایی و هیچ یک از جمهوریهای پیشرفته موفق به اجرای آن نشده‌اند، چون هر کجا سرمایه داری هست، هر کجا مالکیت خصوصی زمین و کارخانه‌ها هست، هر کجا قدرت سرمایه حفظ می‌شود، مردان امتیازات خود را حفظ می‌کنند. در روسیه اجرای آن ممکن شد چون از ۲۵ اکتبر ۱۹۱۷ قدرت کارگران مستقر شده بود. دولت شوروی از همان وهله اول به منظور استقرار قدرت زحمتکشان، یعنی دشمن همه اشکال استثمار، به وجود آمد و موقوف نمودن هر نوع امکان استثمار افراد کارگر توسط ملاکین و سرمایه داران، و موقوف نمودن سلطه سرمایه را وظیفه خود تعیین کرد. قدرت شوروی کوشش کرده است که زحمتکشان بتوانند اداره زندگی شان را - بدون مالکیت خصوصی بر زمین، بدون مالکیت خصوصی کارخانه‌ها، بدون آن مالکیت خصوصی که در هر کجا در تمام دنیا، حتی در جایی که آزادی کامل سیاسی وجود دارد، حتی در دمکراتیک‌ترین جمهوریها زحمتکشان را در موقعیتی نگاه می‌دارد که حقیقتاً فقر، بردگی مزدی و بردگی مضاعف زنان وجود دارد - امکان پذیر سازند.

قدرت شوروی یعنی قدرت زحمتکشان در ماههای اول هستی اش انقلاب مسلمی در تدوین قوانینی که مربوط به زنان بود انجام داد. هیچ یک از آن قوانینی که زنان را در موقعیت پائین تر قرار می‌دادند در جمهوری شوروی باقی نمانده‌اند. من بخصوص راجع به قوانینی صحبت می‌کنم که از موقعیت ضعیف تر زنان سوء استفاده نموده و آنها را در موقعیتی نابرابر و اغلب حتی، در موقعیتی تحقیرآمیز قرار می‌داد، یعنی قوانین طلاق و بچه‌های متولد خارج از ازدواج و حق یک زن در مورد شکایت از پدر بچه برای نفقه.

بخصوص در چنین محیطی است که باید گفت حتی در پیشرفته ترین کشورها، قوانین بورژوائی از موقعیت ضعیف تر زنان، برای تحقیر آنها سوء استفاده نموده و به آنان موقعیت اجتماعی نابرابری می دهد. بخصوص در چنین محیطی بود که قدرت شوروی هیچ یک از قوانین کهنه و ناحق را که برای زحمتکشان تحمل ناپذیر بودند، باقی نگذاشته است. ما اکنون می توانیم با افتخار و بدون اغراق بگوئیم که به غیر از روسیه شوروی هیچ کشوری در دنیا نیست که در آن زنان از تساوی کامل برخوردار باشند و زنان در موقعیتی تحقیرآمیز که به ویژه در زندگی روزانه خانوادگی احساس می شود قرار نگیرند. این یکی از اولین و مهم ترین وظایف ما بود.

اگر برای شما فرصتی دست بدهد تا با احزابی که دشمن بلشویکها هستند برخورد کنید، اگر روزنامه‌هایی که به روسی در مناطق اشغال شده توسط کولچاک یا دنیکن منتشر می شود به دستتان برسد، یا اگر اتفاقاً با مردمی صحبت کنید که در نظرات آن روزنامه‌ها سهیم اند، اغلب ممکن است از آنها این تهمت را بشنوید که قدرت شوروی دموکراسی را نقض کرده است.

ما نمایندگان قدرت شوروی، کمونیستهای بلشویک و پشتیبانان قدرت شوروی، اغلب متهم به نقض دموکراسی می شویم و به عنوان دلیل این حقیقت ذکر می شود که قدرت شوروی مجلس مؤسسان(۱) را منحل کرده است. ما معمولاً چنین اتهامی را به طریق زیر جواب می دهیم: که آن دموکراسی و مجلس مؤسسان زمانی به وجود آمد که هنوز مالکیت خصوصی بر زمین موجود بود، زمانی که مساوات بین مردم وجود نداشت، زمانی که کسی که سرمایه‌ای در اختیار داشت، رئیس می شد و سایرین برای او کار می کردند و بردگان مزدگیرش بودند - آن دموکراسی بود که ما ارزشی برایش قایل نیستیم. چنین دموکراسی بردگی را حتی در پیشرفته ترین کشورها پنهان می نمود. ما سوسیالیستها تنها تا جایی پشتیبان دموکراسی هستیم که وضع زحمتکشان و ستمدیدگان را بهبود بخشد. در تمام دنیا سوسیالیسم، مبارزه با هر نوع استثمار انسان از انسان را وظیفه خود قرار داده است. چنان دموکراسی که در خدمت استثمار شونده‌گان و محرومان باشد برای ما ارزش واقعی دارد. اگر کسانی که کار نمی کنند بی مزیت [حق رأی] گردند، آن [گاه] مساوات حقیقی بین مردم [حکمرما] است. کسانی که کار نمی کنند نباید بخورند.

ما در جواب به این اتهامات می گوئیم که سؤال باید به این طریق مطرح شود: چگونه دموکراسی در کشورهای مختلف اجرا می گردد؟ می بینیم که مساوات در همه جمهوریهایی دموکراتیک اعلام می شود، اما در قوانین مدنی و در قوانین حقوقی زنان - مربوط به موقعیت آنها در خانواده و طلاق - عدم تساوی و تحقیر زنان را در هر گام مشاهده می کنیم، و می گوئیم این نقض دموکراسی بخصوص در رابطه با ستمدیدگان است. قدرت شوروی، دموکراسی را به درجه بالاتری از هر یک از پیشرفته ترین کشورهای دیگر اجرا نموده است، زیرا در قوانینش هیچ اثری از عدم مساوات زنان باقی نگذاشته است. دوباره من می گویم که هیچ دولت دیگری و هیچ [مجلس] قانون‌گذاری دیگری نصف آنچه قدرت شوروی برای زنان در ماههای اولیه موجودیتش عملی کرده، انجام نداده است.

البته، قوانین به تنهایی کافی نیستند، و ما به هیچ وجه قانع به مصوبات محض نیستیم. چنانکه در حوزه تدوین قوانین هر چیزی که از ما خواسته شده تا زنان را در موقعیت تساوی حقوق قرار دهد، انجام داده‌ایم و ما حق داریم به آن ببالیم. هم اکنون موقعیت زنان در روسیه شوروی در مقایسه با موقعیت آنها در پیشرفته ترین دولت‌ها، ایده آل است. هر چند، ما به خود می گوئیم که البته این تنها اول کار است.

زن بخاطر کارش در منزل، هنوز در موقعیت مشکلی قرار دارد. برای اجرای کامل رهائیش و برابری او با مرد لازمست که اقتصاد ملی به صورت سوسیالیستی درآید و زنان در کار مولد عمومی شرکت نمایند. سپس زنان موقعیتی همانند مردان به دست می آورند.

البته، ما از تساوی زن و مرد تا آنجا که به بارآوری کار، مقدار کار، مدت کار روزانه، شرایط کار، و غیره مربوط می شود صحبت نمی کنیم. منظور ما اینست که زن برخلاف مرد، نبایستی بخاطر موقعیتش در خانواده مورد ستم قرار گیرد. همه شما می دانید حتی زمانی که زنان حقوق کامل دارند، به دلیل اینکه همه خانه داری به آنها محول شده، هنوز زیردست باقی می مانند. در اکثر موارد، خانه داری غیرمولدترین، بی رحمانه ترین و دشوارترین کاریست که یک زن می تواند انجام دهد؛ به نحوی غیرعادی پیش پا افتاده بوده و چیزی دربر ندارد که به نحوی پیشرفت زن را ارتقاء بخشد.

ما با پافشاری بر روی ایده آلی سوسیالیستی می خواهیم برای اجرای کامل سوسیالیسم مبارزه کنیم، و در اینجا میدان کار وسیعی در برابر زنان باز است. ما اکنون در تهیه تدارکات جدی به منظور هموار ساختن زمینه برای ساختمان سوسیالیسم هستیم، اما ساختمان سوسیالیسم تنها زمانی شروع خواهد شد که ما تساوی کامل زنان را کسب نموده و همراه با زنانی که از آن کار جزئی، بی اثر و غیرمولد رهایی یافته اند کار جدید را به عهده بگیریم. این کاریست که سالهای سال به طول خواهد انجامید.

چنین کاری نمی تواند نتایج فوری نشان دهد و اثر جرقه ماندنی تولید نخواهد نمود. ما مؤسسات نمونه، اماکن غذاخوری و شیرخوارگاههایی که زن را از خانه داری رها سازد دائر می نمایم. و کار سازماندهی همه این مؤسسات عمدتاً به دوش زنان خواهد افتاد. باید اذعان کرد که امروزه در روسیه مؤسسات خیلی کمی هستند که به زن برای خروج از وضع بردگی خانگی اش کمک کنند. تعداد ناچیزی از آنها موجود است، و شرایطی که اکنون در جمهوری شوروی وجود دارد - جنگ و وضع غذا که در این مورد رفقا قبلاً تفصیل آنرا گزارش داده اند - مانع ما در این کار است. معهداً باید بگوئیم چنین مؤسساتی که زنان را از موقعیتشان به عنوان بردگان خانگی آزاد می نمایند، در هر کجا که به طریقی امکان دارد، پدیدار می گردند. ما می گوئیم که رهایی کارگران باید توسط خود کارگران اجرا شود، و دقیقاً به همان طریق رهایی زنان کارگر امریست برای خود زنان کارگر. زنان کارگر باید خودشان فعال برای توسعه چنین مؤسساتی باشند، و این فعالیت تغییر کاملی در وضع شان در مقایسه با آنچه تحت جامعه سرمایه داری کهن بود، به وجود خواهد آورد.

تحت سیستم کهن سرمایه داری، به منظور فعالیت سیاسی، نیاز به تربیت خاصی بود. بنابراین حتی در پیشرفته ترین و آزادترین کشورهای سرمایه داری، زنان نقش جزئی در سیاست بازی می کردند. وظیفه ما اینست که سیاست را در دسترس هر کارگر زنی قرار دهیم. از زمانی که مالکیت خصوصی زمین و کارخانه ها ملغی شده و قدرت ملاکین و سرمایه داران سرنگون گردیده، وظایف سیاست، برای زحمتکشان بطور کلی، و بخصوص زنان کارگر نیز ساده، واضح و قابل فهم شده است. در جامعه سرمایه داری وضع زن با چنان عدم تساوی مشخص شده که شرکت او در سیاست نسبت به شرکت مرد خیلی ناچیز است. لازم است قدرت زحمتکشان برای تحولی در این زمینه بکار افتد، چون بعداً وظایف اصلی سیاست از مفادی تشکیل خواهد شد که مستقیماً بر سرنوشت خود زحمتکشان اثر می گذارد.

در اینجا نیز شرکت زنان کارگر - نه تنها زنان عضو حزب و زنان آگاه سیاسی، بلکه زنان غیر عضو و نیز کسانی که کمترین آگاهی سیاسی را دارند - ضروریست. در اینجا قدرت شوروی میدان وسیعی از فعالیتها را به روی زنان کارگر می‌گشاید.

ما دورهٔ مشکلی از مبارزه بر علیه نیروهای دشمن روسیهٔ شوروی که به او حمله کردند، داشته‌ایم. این برای ما مشکل بود که هم در صحنهٔ نبرد بر علیه نیروهایی که به ضد قدرت زحمتکشان به جنگ آمده بودند و هم در زمینهٔ مواد غذایی بر علیه سوداگران پیکار کنیم زیرا تعداد زحمتکشانی که از صمیم قلب با نیروی کار خودشان به کمک ما آمده بودند بسیار کم بود. در اینجا نیز برای قدرت شوروی، چیزی به اندازهٔ کمک توده‌های زنان کارگر غیرحزبی با ارزش نیست. آنها شاید بدانند که در جامعهٔ کهنهٔ بورژوایی برای شرکت در سیاست، به آموزش پیچیده‌ای نیاز بود که در دسترس زنان قرار نداشت. فعالیت سیاسی جمهوری شوروی، عمدتاً مبارزه بر علیه ملاکان و سرمایه داران و مبارزه برای محو کردن استثمار است. بنابراین در جمهوری شوروی، فعالیت‌های سیاسی در دسترس زنان کارگر قرار گرفته است و عبارت از این است که کارگر زن قدرت سازماندهی را برای کمک به کارگر مرد بکار برد.

آنچه ما نیاز داریم تنها کار سازماندهی در مقیاسی که میلیون‌ها تن را شرکت دهد نیست؛ ما به کار سازماندهی در کوچکترین مقیاس نیز نیازمندیم و این برای زنان امکان کار را نیز فراهم می‌کند. زنان در شرایط جنگ، آنگاه که مسئلهٔ کمک به ارتش یا اجرای آژیتاسیون [تهییج] در ارتش است، می‌توانند کار کنند. زنان باید نقش فعالی در تمام اینها به عهده بگیرند تا ارتش سرخ ببیند که مواظبش هستند، و به آن اهمیت می‌دهند. زنان همچنین می‌توانند در زمینهٔ توزیع غذا، در بهبودی گذارسانی عمومی کار کنند و در همه جا اماکن غذاخوری مشابه آنچه در پتروگراد آنچنان زیاد است، باز کنند.

در چنین زمینه‌هایی است که فعالیت‌های زنان کارگر بزرگترین اهمیت سازماندهی را به دست می‌آورند. شرکت زنان کارگر نیز در سازماندهی و اداره مزارع بزرگ آزمایشی ضروری است و نباید محدود به موارد خاص شود. این چیزی است که بدون شرکت تعداد کثیری از زنان کارگر، نمی‌تواند اجرا گردد. زنان کارگر در زمینهٔ نظارت بر توزیع غذا و تهیهٔ سهل‌تر مواد غذایی، بسیار مفید خواهند بود. این کار می‌تواند به خوبی توسط زنان کارگر غیرحزبی انجام پذیرد و انجام آن بیشتر از هر چیز دیگری جامعهٔ سوسیالیستی را استحکام خواهد بخشید.

ما مالکیت خصوصی زمین و تقریباً بطور کامل مالکیت خصوصی کارخانه‌ها را لغو کرده‌ایم؛ قدرت شوروی اکنون کوشش می‌کند تا همهٔ زحمتکشان، چه اعضای حزبی و چه غیرحزبی، چه زن و چه مرد، در این توسعهٔ اقتصادی شرکت جویند. کاری که قدرت شوروی شروع نموده تنها زمانی می‌تواند پیشرفت کند که بجای صدها نفر، میلیون و میلیون‌ها زن در سراسر روسیه در آن شرکت نمایند. ما مطمئن هستیم آنگاه امر انکشاف سوسیالیسم استوار خواهد شد. آنگاه زحمتکشان نشان خواهند داد که آنها بدون کمک مالکان و سرمایه داران می‌توانند زندگی کنند و کشورشان را اداره نمایند. آنگاه ساختمان سوسیالیستی بر چنان پایهٔ استواری در روسیه قرار خواهد گرفت که هیچ دشمن خارجی در سایر کشورها و هیچ [دشمنی] در داخل روسیه خطری برای جمهوری شوروی نخواهد بود.

پراودا شمارهٔ ۲۱۳

۲۵ سپتامبر ۱۹۱۹

کلیات آثار لنین، جلد ۳۰

توضیحات

۱- مجلس مؤسسان از طرف حکومت شوروی در ۵ ژانویه ۱۹۱۸ افتتاح شد. انتخابات برای مجلس مؤسسان عمدتاً قبل از انقلاب سوسیالیستی اکتبر برگزار شده بود و ترکیب آن بازتاب مرحله آخر سیر جریانات کشور بود، یعنی زمانی که قدرت دولتی در دست منشویکها، سوسیال رولوسیونرها و مشروطه طلبان بود. شکاف وسیعی بود بین خواست اکثریت وسیع مردم، که خود را در استقرار قدرت شوروی و فرمانهایش بیان می کرد، و مشی ای که از طرف بخش سوسیال رولوسیونرها، منشویکها و مشروطه طلبان مجلس مؤسسان اعمال می شد و بیانگر منافع بورژوازی و کولاکها بودند. مجلس زیر بار بحث درباره «اعلام حقوق خلق زحمتکش و استثمار شده» که از طرف بلشویکها پیش کشیده شده بود و تأیید فرمانها درباره صلح و زمین، و فرمان تفویض قدرت دولتی به شوراهای، که در کنگره دوم شوراهای تصویب شده بود، نرفت. پس از اینکه بلشویکها مواضع خود را اعلام داشتند، آنها از مجلس مؤسسان که دشمنی خود را به وضوح با منافع واقعی زحمتکشان نشان داده بود، بیرون رفتند. در ۷ ژانویه ۱۹۱۸، مجلس مؤسسان به فرمان کمیته اجرایی مرکزی سراسر روسیه منحل شد.

*****

[کمیته‌های انقلابی](#)

<http://www.k-en.com>

info@k-en.com